

Äri algab õpilasfirmast

TIIT BLAAT

Eesti õpilasfirmad sõitsid raha teenima messile Šveitsi.

Paavo Kangur

paavo@ekspress.ee

Liina (17), Merit (18) ja Siret (17) on Rapla äritüdrukud. Nad teevad õpilasfirmat, mis toodab võõsid ja kõrvarõngaid. Kõrvarõngaid müüvad 10 krooni tükk ja nahkvõõsid 80 krooniga.

Sel nädalal on nad Šveitsis Luganos toimuval õpilasfirmade messil. "Seal müüme nahkvõõsid kallimalt, 100 krooni eest," lubab Merit. Ta õpib Rapla Vesiroosi gümnaasiumis ning loodab teenida kooliaasta lõpuks korraliku kasumi. Kelleks saada, ta veel ei tea. Siret teab – tema tahab teha kosmeetikasalongi.

Nad müüvad võõsid ühes boksis EBS gümnaasiumi õpilasfirmaga YouthFashion. "Müüsume klassi peal aktsiaid ja lasime saadud raha eest disainida ja valmistada 20 naiste topi – särjkest. Loodame need Šveitsis hinnaga 600 krooni tükk maha müüa," räägib firmajuht **Martti Reinsalu** EBS gümnaasiumi 11. klassist.

"Kõige keerulisem on saavutada kompromisse. Idee sündis oktoobris, aga alles detsembriks õnnestus see klassis läbi suruda. Jaanuaris tuli esimene toode. Disainis **Kris Lemsalu** Tallinna Tehnikagümnaasiumist, kes orgunnis ka õmblemise," tunnistab Reinsalu.

Äri nagu mäng

Rapla tüdrukute õpilasfirmat Titay juhendab õpetaja **Margot Sarv**.

"Müüa võib laatal ja koolis sularaha eest. Pangaarvet ei tohi olla ja makse ei pea maksma ning raamatupidamine on lihtsustatud. Aga muidu on see ikkagi äri. Läbi mängitakse firma loomine, turu-uuringud, tootmine ja firma likvideerimine," räägib Sarv. "Kui tahame reisida, siis tuleb leida siiski sponsorid. Messile sõitmise raha korjasime Rapla pealt piskuhaaval."

Margot Sarv on käinud varem õpilasfirmade messil Norras. "Lapse areng on silmanähtav. Kogu Euroopa on koos ja kaup tuleb ikka võõrkeeles maha müüa."

Õppetöö käib Ameerika Ühendriikide haridussüsteemis aastaid kasutatud programmide alusel, mida Eesti oludele on kohandanud sihtasutus Junior Achievement Arengufond.

"Õpilasfirma tegemine annab võimaluse õppida läbi mängu. Lihtsalt majandustõdede tuupimine oleks tunduvalt igavam," leiab Sarv. "Ja peamine – õpilasfirma annab lapsele usku, et kui jäädakse kõrgkooli ukse taha, et ka siis on midagi eluga peale ha-

kata. Arusaamist, kuidas läbi seina minna."

Missiooniga sihtasutus

Junior Achievementi ülitagasihoidlik peakontor asub Majaka tänava teeninduskoolis. Fondi tegevdirektor **Epp Vodja** on oma ala fanaatik.

"Meie eesmärk on ettevõtliku inimese kasvatamine, kes tuleb toime ka kasvava tööpuudusega Eestis. Programm annab noorele inimesele toimetulekujulgust ja kosutab eneseteadvust. Alati ei pea ise töökohta otsima, vaid võib ka oma firma teha. Tööotsijast võib saada töökoha looja," kordab ta oma kunagise õpilase sõnu.

Mõni aeg tagasi töötas Epp Vodja Pirgu arenduskeskuses ja sealt sattus ta Raplasse Vesiroosi gümnaasiumisse majandusõpetajaks. Möödunud suvest juhib ta fondi peakontorit.

"Kui nende õpilasfirma-programm õpetab ühiskonnale andmist ja ise hakkamasaamist, siis näiteks kodanikuõpetuse raamat kultiveerib arusaamist, et kodanik peab riigilt nõudma," leiab Vodja.

Õpilasfirmade liikumine on levinud just väikelinnades, kus majandusolud on depressiivsemad. Sindi, Karksi-Nuia, Värskas, Võru, loetleb Vodja.

Tallinna koolid ei tegele endale äriõpetajate koolitamisega, vaid pigem proovivad ära meelitada juba mujal kogemusi saanud õpetajaid.

Koolikohvik pankrotti

Enamasti on suhtumine õpilasfirmadesse soe. Kuid juhtub ka äpardusi. Kord hakkas õpilasfirma tegelema leivakuivikute valmistamisega. Kogu kool näris neid ning seetõttu tõstis koolikohvik nurinat.

Teine kord valis õpilasfirma liiga kalli paberi kalendrite trükkimiseks ega suutnud oma toodet realiseerida. Nad oleksid pankrotti läinud, aga vilistlased ostsid kogu toodangu.

"Esimene aktsia tuleb müüa kooli direktorile," soovitas Epp Vodja.

Ta suudab lakkamatult rääkida. "Ning ärimehed tuleb kutsuda tundi andma."

Tema juhitalval sihtasutusel läheb hästi. Suured firmad on neid leidmas. Sihtasutuse nõukogu esimees on Tallinna Lennujaamade peadirektor **Rein Loik**, Ühispank aitab kirjutada pangandusõpikut, Hansapank aitas viia õpilasfirmade programmi lastekodudesse. Sihtasutuse eelarve on 1,7 miljonit krooni, mis kulub peamiselt õppematerjalide ettevalmistamiseks.

KOOLITÜDRUKUST ÄRINAINE: Rapla tüdruk Merit loodab enda toodetud võõdele ka Euroopas turgu leida.

Enterprise Europe'i õpilasfirmade laadale sõitsid Eestist:

■ Narva Juhkentali kooli õpilasfirma Three K-s juhendaja **Jelena Vassiljeva**

■ Paide ühisgümnaasiumi õpilasfirma Staff juhendaja **Elbe Metsatalu**

■ Rapla Vesiroosi gümnaasiumi õpilasfirma Titay juhendaja **Margot Sarv**

■ EBS gümnaasiumi õpilasfirma YouthFashion juhendaja **Ene Saar**

■ Tallinna Lastekodu Maarjamäe Keskuse õpilasfirma Tripp juhendaja **Liina Nurme**

■ Sindi gümnaasiumi õpilasfirma Sindi Võtmekas juhendaja **Kristi Suppi**

LAPSED TEGID: Näiteid õpilasfirmade toodangust.